

Naročnina za Ljubljansko pokrajino; letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 17. septembra 1943

Preis - cena - prezzo L 0'80

Uredba

§ 1. Da se zagotovi preskrba prebivalstva, ostanejo do sedaj racionirane in kontingentirane življenjske potrebščine še nadalje racionirane in kontingentirane.

§ 2. Prodaja racioniranih in kontingentiranih življenjskih potrebščin je dovoljena samo z nakaznicami za življenjske potrebščine ali z nakazili.

§ 3. Dosedanje kazenske doležbe ostanejo še nadalje v veljavi.

Ljubljana, 13. septembra 1943.
Oertel, s. r.
polkovnik in poveljnik odseka

Poštni promet

Uradno se objavlja:
Poštni promet se nadaljuje neovirano z naslednjimi delnimi omejitvami:

Nihče nima pravice do pravnih zahtev glede odprave pisem in zavojev. Pisma in zavitki se lahko oddajajo kakor doslej, vendar na lastno tveganje. Pošta ne jamči niti za priporočena pisma. Zavitki s težo do 5 kg se ne dostavljajo.

Brzojavke se odpravljajo začasno le, če so jih oddali javni uradi ali zasebni uradi, ki služijo javnosti.

Denarne pošiljke, namenjene izven mestnega področja, so dovoljene tudi nadalje.

Pri vseh pošiljkah, namenjenih izven mestnega področja, je treba računati z morebitnimi velikimi zamudami.

Telefonski razgovori s kraji izven mestnega področja še niso dovoljeni.

Razpored

zasedanja davčnega odbora od 20. septembra do 2. oktobra

20. septembra: moda, spedicija;
21. septembra: sadje, zelenjava, deželni pridelki, perutnina, ribe, konji, živina, mlekarne;
22. septembra: športne trgovine, tehnični predmeti, stroji — vozila;
23. septembra: cvetlice, vrtnarji, starinarji, barve, olje, keramika, bencin, trafike;

24. septembra: les, kurivo, suha roba, razne trgovine, obrtna podjetja;
25. septembra: drogerije, sanitetni material, informacijske pisarne, parfumi — kozmetika, carski posredniki, kozmetični izdelki;

2. oktobra: alkoholne pijače, sodavičarji, delikatese, kavarne — hoteli, kino.

Clane davčnega odbora, ki bodo navedene dneve zastopali interese trgovcev pred davčnim odborom, javi interesentom pisarna Združenja trgovcev v Ljubljani.

Vpisovanje

v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo Združenja trgovcev v Ljubljani bo za vse tri razrede v dneh od 27. do 30. septembra, vsakokrat od 9. do 11. ure in od 14. do 16. ure v pisarni Združenja trgovcev. Poznejši vpis učenca(ke) se more izvršiti le v izjemnih in upravičenih primerih, a to le do 11. oktobra t. l.

Novinci morajo biti stari 14 let in morajo predložiti pri vpisu zadnje šolsko spričevalo, učno pogodbo in zdravniško potrdilo. Za sprejem v šolo mora imeti vsak najmanj tri razrede srednje ali meščanske šole, ali pa 4 razrede višje narodne šole. Učenci z manjšo predizobrazbo bodo sprejeti le v primeru zadostnega prostora. Učenci z dovršeno srednjo ali meščansko šolo imajo prednost, da

Povečanje evropskih bombažnih nasadov

Ker je Evropa še nadalje navezana glede tekstilnih surovin na lastne surovinske vire, je naravno, da se v vseh evropskih državah, ki imajo za gojitev bombaža ugodno klimo, pridelovanje bombaža vedno bolj pospešuje. Ker prinaša gojitev bombaža tudi kmetovalcu lep dobiček, so se kmetije radi oprijeli gojitve bombaža. O gojitvi bombaža v posameznih evropskih državah so naslednja poročila:

Na Bolgarskem je na pobudo vlade gojitev bombaža v zadnjih letih zelo napredovala. Površina z bombažem zasajene zemlje se je povečala od 50.000 ha v l. 1939. na 76.500 ha v l. 1942. Ker znaša letna potreba na glavo prebivalca približno 3 kg, bi bilo na leto potrebno približno 250.000 stotov bombaža, ki bi se mogel pridelati na 100.000 hektarjih. Samopreskrbe z bombažem Bolgarska torej še ni dosegla. Bolgarska vlada pa si tudi prizadeva, da bi se dvignil hektarski donos in da bi se zagotovila oddaja bombaža kmetovalcem. Natančno so se določile količine bombaža, ki jih mora oddati vsak gojitelj bombaža. Ves bombaž se mora oddati žitni centrali. Ti strogi predpisi so bili potrebni, ker so kmetovalci zadrževali bombaž, in sicer v glavnem zaradi tega, ker niso mogli dobiti zadostnih bombažnih izdelkov. Da bi kmetovalci raje oddajali bombaž, so bile cene za surovi bombaž znatno zvišane, kakor kaže naslednja tabela:

	1943	1942	1941
visokoplemenske vrste	120	70	43
polnovredni bombaž	100	64	40
manjvredne vrste	70	48	28

Cene so se torej več kot podvojile. Kljub zvišanim cenam pa je odvisna oddajna pripravljenost kmetovalca predvsem od tega, če bo sam zadostno oskrbljen z bombažnimi izdelki. Kako veliko zemlje je bilo letos obdelane z bombažem, še ni znano, računajo pa, da se je površina z bombažem zasajene zemlje letos znova povečala. Zetveni izgledi se označujejo kot dobri. Bombažna industrija Bolgarske je v zadnjih desetih letih močno napredovala in more pridelati ne samo ves domači bombaž, temveč je pridelala tudi mnogo turškega bombaža.

V Grčiji se je površina z bombažem obdelane zemlje povečala od 68.575 ha v l. 1938. na 79.000 hektarjev v l. 1940. Zaradi vojnih dogodkov se je površina z bombažem zasajene zemlje po l. 1940. najbrže zmanjšala. Odkupne cene za bombaž so se v oktobru 1942 zvišale za 100 odstotkov, poleg tega pa se je zvišala tudi premija za oddani bombaž od 30 na 60 drahem za oko. Oddaja vsega pridelka državi je obvezna. Del semena se prepušča pridelovalcem.

V Romuniji se je povečala gojitev bombaža zlasti med vojno. bodo sprejeti pogojno v drugi razred. Vsak učenec plača pri vpisu 300.— lir šolnine. Novinci plačajo poleg te še 100.— lir vpisnine, učenci III. razredov pa 100.— lir oprosnine. Pouk se prične dne 11. oktobra. Podroben razpored je objavljen na šolski deski.

L. 1938. se je gojil bombaž na površini 5031 ha, l. 1942. pa že na površini 20.000 ha. Leta 1943. se je gojitev bombaža še močno povečala. Spomladi 1943 se je ustanovil poseben urad za pospeševanje, zboljšanje in kontrolo bombažne kulture. Po načrtu naj bi se z bombažem zasajena površina povečala na 100.000 ha, vendar pa je dvomljivo, če se bo to tudi v kratkem času posrečilo, ker manjka delovnih sil. Za prevzem letošnje žetve je bilo pooblaščenih 15 podjetij.

V Turčiji se bombažna kultura že leta dolgo neprestano povečuje. Z bombažem zasajena ploskev se je povečala od 272.000 ha v l. 1941. na 282.000 ha v l. 1942. Zlasti se je gledalo v Turčiji na to, da se goje visokovredne vrste bombaža. Žetev v gospodarskem letu 1942./43. je bila tako glede kakovosti ko glede količine zelo dobra. Žetev je dala 186.895 bal, za skoraj 60.000 bal več ko prejšnje leto. Ta količina je znatno presežala kapaciteto turških tekstilnih tovarn, ki niso bile dorasle povečani turški bombažni proizvodnji. Zato je turška vlada sklenila posebne pogodbe z Bolgarsko in Madžarsko o predelovanju turškega bombaža. Te pogodbe pa so iz hod za silo, ker hoče turška vlada doseči, da bodo mogle turške tekstilne tovarne popolnoma kriti domačo potrebo na tekstilnih izdelkih. Za l. 1943. računajo z znatnim povečanjem turškega bombažnega pridelka. Znamen del svojega bombaža Turčija izvažata.

Na Madžarskem se trudijo že od l. 1933., da bi udomačili bombaž v krajih, ki so za gojitev bombaža prikladni. Z majhnimi izjemami pa so bili vsi poskusi za gojitev bombaža zelo neugodni in po izjavi direktorja Deželne kmetijske zbornice se bodo v bodoče vsi ti poskusi opustili. Madžarska se bo torej izločila iz vrste evropskih gojiteljev bombaža.

Italija je posvetila večjo pozornost gojitvi bombaža v zadnjih desetih letih. Že pred sedanjo vojno se je površina z bombažem zasajene zemlje povečala od 1500 ha v l. 1933. na 64.500 ha v l. 1940., v l. 1942./43. pa celo na 90.600 ha. Namerna pa je, da se ta površina poveča še na 250.000 ha in da bi se proizvodnja bombaža dvignila na 50.000 ton. Da bi kmetovalci v večji meri gojili bombaž, se je uvedla posebna premija v višini 50 lir za vsak stot-oddanega bombaža.

Tudi v Albaniji se predvideva močno povečanje bombažne kulture. Upajo, da bi mogla pridelati Albanija 25.000 ton bombaža.

V bivši Jugoslaviji se je gojil bombaž v Macedoniji ter se je površina z bombažem zasajene zemlje povečala od 2815 ha v l. 1938. na 5641 ha v l. 1940.

Glavne bombažne pokrajine v Španiji so v pokrajinah Andaluzija in Cordoba. V zadnjih letih se je gojitev bombaža zelo pospeševala ter se je proizvodnja dvignila od 12.000 bal po 225 kg v l. 1941./42. na 20.000 bal v letu 1942./43. Za leto 1943./44. je predvidena še večja gojitev bombaža. Zlasti se goji egiptski bombaž. V l. 1943. se je ustanovil poseben

zavod za gojitev dolgovlaknatih rastlin, ki ima 5 pododdelkov. Pododdelek za bombaž ima svoj sedež v Sevilji. Po cenniti tega oddelka bi se moglo v Španiji pridelati na 350.000 do 400.000 ha do 80.000 bal po 225 kg. Vendar pa Španija popolne samopreskrbe z bombažem ne bi mogla doseči niti v najbolj ugodnem primeru.

Tatvina nabavnic in nakupnic

Iz Urada za oblačilne predmete pri Pokrajinskem gospodarskem svetu v Torinu so bile ukradene tiskovine nakupnic in nabavnic, deloma že izpolnjene, deloma pa »in bianco«.

Manjkajočih bonov ni mogoče točno opisati, kajti ukradeni so bili tudi vpisniki za bone »in bianco«, iz katerih je bilo razvidno število bonov, njih serije in številke.

Ugotovilo se je, da manjka približno 1000 že izpolnjenih nabavnic, pripravljenih za razdelitev, in 582 nakupnic, naslovljenih na gojenca oficirske šole v Pinerolu. Podatki glede teh bonov so bili že sporočeni različnim sedežem tvrdke »Unione Militare« in pokrajinskim gospodarskim svetom za primer, da bi bili uporabljeni pri detajlistih.

Poleg tega je bilo odnesenih 50.000 nabavnic serije N od številke 388001 do št. 438000 (50.000) in 980 nabavnic serije I od številke 882001 do št. 883.000, od št. 884.001 do št. 885.000 in od

Končno naj bi se omenili gojitev bombaža v Ukrajini in Krimu, ki sicer ne štejeta med najbolj idealne pokrajine za gojitev bombaža. Od sovjetov začetno gojitev bombaža v teh pokrajinah so nemške zasedbene oblasti nadaljevale in dosegle, da se je letos navzlic vsem težavam pridelalo na hektarju približno 180 kg bombaža, v nekaterih krajih pa tudi več.

Iz vseh teh poročil pa sledi, da se je v mnogih evropskih deželah gojitev bombaža močno povečala in da so se dosegli zelo lepi uspehi.

št. 888001 do št. 889000, ki so bile deloma že izpolnjene.

Za te poslednje ni bilo mogoče natančno ugotoviti numeracije zaradi tatvine vpisnika za bone »in bianco«. Nekateri izmed že izpolnjenih bonov, in sicer tisti, izdani po 23. avgustu, nosijo žig Pokrajinskega sveta korporacij, za ostale pa bi bilo potrebno pred njihovo uporabo kontrolno potrdilo Urada za oblačilne predmete pri P. G. S. v Torinu.

Od nakupnic »in bianco« manjkajo boni iz serije A2 od št. 153501 do št. 153600 (100), od št. 158001 do št. 158100 (100) in od številke 158201 do številke 162000 (3800).

Glede ukradenih nabavnic bi bilo potrebno, da »Comcordit« naznanj fabrikantom in grosistom z obutvijo, sukancem in konfekcijskim blagom serije in številke bonov, kajti taki proizvodji niso blokirani v smislu ministrskega dekreta z dne 21. junija t. l.

Združenje trgovcev opozarja na to sporočilo Pokrajinskega gospodarskega sveta vse interesirane trgovce.

Slovaška gospodarska pogajanja z Bolgarsko in Hrvatsko

Trgovinska pogajanja Slovaške z Bolgarsko so bila uspešno zaključena in sklenila se je nova pogodba za izmenjavo blaga za čas od 1. septembra 1943 do 31. avgusta 1944. Blago se bo še nadalje izmenjavalo na kompenzacijski podlagi. Slovaška se je zlasti zanimala za bolgarski tobak, ki ga misli nabaviti za 20 milijonov Ks. Nadalje bo nabavljala v Bolgarski semena, strojila in furnirje, Bolgarski pa bo dobavljala celulozo, papir, kable, steklenino in kemikalije. Uredil se je tudi tako imenovani vrtnarski konto, po katerem pošiljajo domov svoje prirhanke bolgarski vrtnarji. V zad-

njem letu je dosegla vrednost med Slovaško in Bolgarsko izmenjane blaga 57 milijonov Ks. Od tega je odpadlo na slovaški uvoz 32, na slovaški izvoz pa 25 milijonov Ks, po novi pogodbi pa naj bi dosegla izmenjava blaga vrednost 80 milijonov Ks.

S Hrvatsko pričeta trgovinska pogajanja naj dosežejo sklenitev nove kompenzacijske in plačilne pogodbe. V zadnjem letu je dosegla izmenjava blaga med obema državama vrednost 60 milijonov Ks. Zaradi visoke slovaške aktivne konice so nastale plačilne težkoče, ki pa se bodo sedaj odpravile.

Namizni beležni koledarji

za leto 1944 — od Lir 4'90 za kos dalje.

Žepni koledarji za leto 1944

obseg 128 strani, fini papir, v trdi krasni vezavi od Lir 3'20 za kos dalje.

Pisemski papir in koverta v mapah. Notezi in bloki vseh vrst. Vsi galanterijski in knjigoveški izdelki. Oddelek za črtanje papirja in vseh vrst trgovskih knjig.

Prodaja samo na debelo. — Zahtevajte ponudbo oziroma obisk zastopnika z vzorci.

KARTON

d. z. o. z.

LJUBLJANA, KOLODVORSKA 3

Ustanovitev Državne gospodarske komisije na Hrvaškem

Da se določijo splošne smernice za gospodarsko in valutno politiko se je ustanovila na Hrvaškem Državna gospodarska komisija, kateri pripadajo: minister za narodno gospodarstvo, ki je predsednik komisije, zunanji minister, finančni minister, državni protokolnar, predsednik Državne banke in komisar za cene. Komisija je poleg tega pooblaščen, da pregleda vse prodaje delniških podjetij, ki so se izvršile po 10. aprilu 1941 inozemcem. Če so bile te prodaje proti interesom hrvatskega narodnega gospodarstva, jih more proglasiti komisija kot neveljavne. V bodoče mora vsako prodajo delnic inozemcem odobriti ta komisija.

Več madžarskega sadja in zelenjave na Nemško

Iz Budapešte poročajo, da je bil pri zadnjih pogajanjih okvir za izvoz madžarskega sadja in zelenjave v Nemčijo bistveno razširjen. Prvotno je bilo določeno, da bo Madžarska dobavila Nemčiji v času od 1. aprila 1943 do 31. marca 1944 sadja in zelenjave za 72 milijonov mark, sedaj pa je bilo dogovorjeno, da se zviša madžarski izvoz sadja in zelenjave na 120 milijonov mark. Svežega sadja bo dobavila Madžarska Nemčiji za 20 milijonov, konzerv za 5 in zelenjave za 95 milijonov mark.

V kratkem pa se začne med Madžarsko in Nemčijo tudi pogajanja o madžarskih dobavah lesa Nemčiji. Nemčija želi, da bi se

JOS. L. ŠILIH SLOVENIA TRANSPORT LJUBLJANA

Zastopstva in korespondenti v vseh industrijskih in trgovskih centrih. — Redni vagoni in zbirni promet.

zvišale madžarske dobave lesa, težave pa povzročajo vprašanje cen. Upajo pa, da bo mogoče tudi to vprašanje ugodno urediti, da se bo mogel izvoz povečati.

Obvezna oddaja sladkorne repe na Bolgarskem

Da se zagotovi oskrba Bolgarske s sladkorjem je odredil mini-

strski svet, da morajo vsi kmetovalci oddati ves svoj pridelek sladkorne pese tovarnam za sladkor. Uporaba sladkorne pese za krmo ali za izdelavo pesinega soka ali za druge proizvode je prepovedana. V vsaki sladkorni tovarni se mora nastaviti najmanj en policijski stražnik, ki bo skrbel za natančno izvajanje vladne naredbe.

Gostilničarski vestnik

Razdelitev racioniranih živil med gostinske obrate

Gostilničarska nabavljalna druga razdeljuje te dni med svoje člane sladkor, milo in riževno zdrobljenko.

Sladkor se razdeljuje vsem obratom po količini, kakor je bila nakazana že prejšnji mesec.

Ker je bilo mila za tekoči mesec september dodeljeno od Prevoda nekoliko manj, bodo mila sicer dobili vsi obrati, vendar v nekoliko manjši količini kot prejšnji mesec.

Riževne zdrobljenke je bilo za gostilničarje ta mesec dodeljene 25% manj ter bodo zato vsi prejeli za toliko manj zdrobljenke, ker se mora pri razdelitvi ta mesec upoštevati tudi nekaj novih obratov in nekaj takih, ki prejšnji mesec zdrobljenke niso dobili. Nakazuje se samo prijaviteljem izkuhanja.

Zadruga o razdelitvi ne bo razposlala posebnih obvestil in Vas tem potom obveščamo, da se gori omenjena živila in potrebščine razdeljujejo v Gostilničarski zadrugi vsak dan med uradnimi urami.

Poslednjič opozarjamo gostilničarje, ki kuhajo jedila, naj takoj prijavijo Sindikatu svojo redno letno potrošnjo krompirja. V prijavi naj istočasno označijo posebej število rednih in posebej število izrednih gostov, ki jih dnevno prehranjujejo.

Kdor potrošnje krompirja ne bo prijavil najkasneje do ponedeljka 20. t. m., ta se seveda ne bo mogel upoštevati pri dodelitvi.

Sindikata gostinskih podjetij.

Gospodarske vesti

Hrvatska direkcija monopolov je zvišala cene vsem tobaknim izdelkom za 100%.

Denarna nakazila srbskih delavcev iz Nemčije v domovino so že preseglja znesek 139.9 milijona din. S krušnim žitom je bilo letos na Slovaškem posejano pol milijona hektarjev in bo pridelala Slovaška 90.000 vagonov žita. Pri sedanji višini obrokov bi ostalo Slovaški za izvoz približno 20 do 25 tisoč vagonov žita.

Poraba umetnih gnojil se je na Bolgarskem v zadnjih letih zelo povečala. Dočim je še pred štirimi leti vsa Bolgarska uvozila komaj 800 ton umetnih gnojil, so letos naročili samo kmetovalci plovdivske okraja 15.000 ton umetnih gnojil. Tudi v drugih krajih Bolgarske je poraba umetnih gnojil zaradi ugodnih rezultatov umetnega gnojenja zelo narasla.

Romunija je podaljšala zakon o carinskih uvoznih olajšavah za avtomobile do 1. aprila 1944. Vendar pa se mora plačati posebna uvozna pristojbina, ki je tem višja čim dražji je avtomobil.

Francoski uradni list je objavil dekret o dodatnem državnem kreditu v višini 5 milijard frankov. Od tega kredita se porabi za pospeševanje industrijske proizvodnje 1322 milijonov frankov, 1.676 milijonov frankov pa za povečanje kmetijske proizvodnje.

Spanija namerava postaviti veliko tovarno za avtomobile, ki naj bi na leto izdelala 5000 majhnih

avtomobilov, 9000 normalnih osebnih, 17.000 tovornih avtomobilov in 2000 traktorjev. Ker nova tvornica prva leta ne bi mogla konkurirati z inozemskimi tvornicami predlagajo španski listi, naj se uvede za avtomobile uvozna zaščitna carina.

Denarništvo in zavarovalstvo

Zagrebska direkcija zavarovalnice Slavija v Ljubljani je objavila bilanco za preteklo leto. Glavnica banke znaša 3 milijone kun rezerve v življenjskem zavarovanju 23.5 milijona, v požarnem zavarovanju 1.9 milijona kun. Zavod je imel lani 22.500 kun čistega dobička. Celotna bilančna vsota znaša 41.2 milijona kun.

Obtok bankovcev se je po izkazu Madžarske narodne banke z dne 31. avgusta povečal za 256 na 3.736 milijonov pengö in je s tem dosegel novo najvišje stanje. Zlata in devizna podloga se je povečala za 0.3 na 103 milijone pengö. Z vladno naredbo je bila skupna vrednost kovancev zvišana od 260 na 360 milijonov pengö.

Hranilne vloge v slovaških hranilnicah so narasle od konca 1939 do konca julija 1943 od 622 na 923 milijonov Ks, in sicer so narasle vloge na knjižice od 408 na 590 milijonov, vloge na tekoče račune pa od 214 na 338 milijonov Ks. Vseh vlog v slovaških denarnih zavodih je bilo za 1.2 milijarde Ks in je bilo približno 80 odstotkov vseh vlog v hranilnicah.

Trgovina s čevlji **Wagner - Šolar** Pred škofijo

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

Konfekcija, razni
dežni plašči
in pelerine

Ivan Kos
Ljubljana
Sv. Petra c. 23, Tel. 36-74

Izdelovatelj avtomatičnih
brusilnih strojev
avtomatično
brušenje žag
Franc Lončar, Celovška 43. Tel.: 20-84

Preden kupite plašč, obleko
ali suknjo, si oglejte veliko
izbiro sodobnega rimskega
blaga v solidni trgovini

Pri ZVONU

I. STROJANŠEK

LJUBLJANA
Pred Škofijo 21

„Merkur“ tovarna mila in kemičnih izdelkov

Izdeluje vse vrste kemičnih proizvodov. — Zahtevajte ponudbe!

Ljubljana — Stari trg št. 17 — Telefon: 39-77

Ljubljana **Šumi** Gradišče
tovarna bonbonov in peciva

Se priporoča

KOCUTAR ANICA
TRGOVINA S ČEVLJI
BLEIWEISOVA 14

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna **JOS. REICH**
Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

IZDELOVALNICA HARMONIK

FLEISS JOSIP
LJUBLJANA, BLEIWEISOVA 35

VAM NUDI VELIKO IZBIRO
PIANO IN DIATONIČNIH HARMONIK

Pecilo za dame

J KAVČIČ

Ljubljana, Šelenburgova 5

Spedicija

GORNNIK

Ljubljana, Kolodvorska 43

TELEFON 28-28